

MAKSU- JA TOLLIAMET

Aktsiisilao tegevusloa saamise tingimused ning tegevusele ja tegevuskohale kehtestatud nõuded

(uuendatud 16.10.2023)

Sisukord

1. Mõisted ja lühendid	2
2. Taotlejale kehtestatud nõuded:	3
3. Loa taotlemiseks vajalikud dokumendid ja nendes sisalduvad andmed	5

1. Mõisted ja lühendid

AAV – ajutine aktsiisivabastus

AL – aktsiisiladu

ALP – aktsiisilaopidaja

ATKEAS – alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seadus

AV – aktsiisivabastus

EMCS – aktsiisikaupade saatelehtede liikmesriikide vahelise liikumise ja kontrollisüsteem

KarS – karistusseadustik

KMKR – käibemaksukohustuslaste register

KN kood – kombineeritud nomenklatuuri kaubakood

MKS – maksukorralduse seadus

MTA – Maksu- ja Tolliamet

RPS – raamatupidamise seadus

SADHES – siseriiklik aktsiisisaatedokumentide haldamise elektrooniline süsteem

2. Taotlejale kehtestatud nõuded:

Aktiisilao tegevuse luba antakse kui:

- 1) Isik on kantud:
 - Äriregistrisse
 - Eesti KMKRi
 - 2) Isiku suhtes ei ole algatatud pankroti- ega likvideerimismenetlust
 - 3) Isiku AL tegevusluba ei ole viimase aasta jooksul taotluse esitamise päevast arvates kehtetuks tunnistanud, va juhul, kui see on tehtud isiku enda taotlusel
-
- 4) Isik ei ole pannud toime teatud süü- või väärtegeid.
KarS: §-s 335, 336, 374-376², 389¹-391 ja 393 sätestatud süüteod.
MKS: § 153¹-155² sätestatud väärteod
-
- 5) Isikul ei ole maksuvõlga ega ajatatud maksuvõlga ([võlapäring](#))
-
- 6) tegevuskoht vastab järgmistele nõutele:
 - a. tegevuskoha territooriumi kasutamise ainuõigus on ALP-I vastavat maakasutusõigust kinnitava dokumendi alusel;
 - b. AL territoorium on ümbritsetud püsiva piirdega (st piire ei tohi olla teisaldatav ega võimaldada kaupa aktiisilao territooriumilt ilma märki jätmata välja vedada). AL piire jm ladustamistingimused peavad tagama järelevalve teostamise võimalikkuse.
 - c. tegevuskohana kasutatavad ruumid on eraldatud teiste isikute ja muudest mitteärilisel eesmärgil kasutatavatest ruumidest;
 - d. AL sisse- ja väljapääsudele ning mahutitele, mis asuvad aktiisilaos on võimalik paigaldada tõkendit

Tegevuskohana ei aktsepteerita eluruumi ega muid mitteärilisel otstarbel kasutatavaid ruume, kui tegevuskoht ei ole nendest ruumidest eraldatav ega eraldi tõkendatav.

Tegevuskohas võivad asuda taotleja muul ärilisel otstarbel kasutatavad ruumid, kuid need ei tohi oluliselt takistada maksuhalduri eesmärkide täitmist ega suurendada maksuriske.

Tökendi paigaldamise tingimused peavad olema sellised, et ligipääs kaubale tökendit rikkumata oleks võimalu.

7) Raamatupidamise sise-eeskiri vastab RPS sätestatud nõuetele

8) Laoarvestuse ja raamatupidamise korraldus võimaldab teostada järelevalvet aktsiisikauba üle

9) Nõutud dokumendid (vt täpsemalt punktis 3) ja andmed on esitatud.

Asjassepuutuvad õigusaktid on [ATKEAS](#) §-d 39 ja 40.

Maksuhalduril on õigus nõuda tegevusloa andmiseks täiendavaid ja asjassepuutuvaid dokumente. ([ATKEAS § 39 lg 5](#))

10) Tagatis on esitatud ja MTA poolt aktsepteeritud

Tagatise liigid (MKS § 122):

a) käendus

b) deposiidina maksuhalduri pangakontole makstud tagatissumma

c) riigi kasuks seatud [registerpant või hüpoteek](#).

Tagatist ei nõuta, kui nõue on alla 64 euro.

Tagatise arvutamiseks vajalikud andmed esitatakse äriplaanis (vt punktis 3 alapunkt 2.3).

Käendaja peab olema MTA poolt aktsepteeritud [krediidiasutus või kindlustusselts](#).

Maksuhalduril on õigus jätta tagatis aktsepteerimata, kui maksuhalduri arvates:

a) summa, mille ulatuses tagatis esitatakse, ei ole piisav;

b) pandi eseme väärtus ei ole võla tagamiseks piisav, pandi ese ei ole lihtsalt realiseeritav või toob kaasa üleliigseid halduskulusid.

3. Loa taotlemiseks vajalikud dokumendid (ATKEAS § 39) ja nendes sisalduvad andmed

Vajalikud dokumendid:

1) Kirjalik taotlus

Taotluse vorm on leitav [siin](#).

2) Äriplaan

1) käideldava aktsiisikauba kirjeldus, kus peab kajastuma:

- toodetava, ladustatava või vastuvõetava kauba nimetus (ATKEAS-e kohane nimetus, tootemargi korral ka selle nimetus);
- KN-kood kaheksa numbri täpsusega;
- muud aktsiisi arvutamise aluseks olevad andmed (alkoholi kangus jne).

2) AL puhul aktsiisikauba tootmisvõimsus ja maksimaalne võimalik aktsiisikauba ladustamismaht. Kogused esitada ATKEAS aktsiisikauba liikide ning aktsiisimäärade lõikes ja ühikutes, millega maksumäärad seotud on (kg, liiter, tükk jne). Lisaks näidata liitrites maksustavate kütuste puhul ka kogus kilogrammides.

3) tekkida võiva maksukohustuse suuruse arvutus

- AAVs ladustatava aktsiisikauba keskmine kogus (päevas);
- samaaegselt väljaspool AL AAVs veetava aktsiisikauba maksimaalne kogus (suurim veos);
- kalendrikuu jooksul AL-st lähetava aktsiisiga maksustatud aktsiisikauba kogus

Tegevuse alustamisel või ebaregulaarse tegevuse korral arvutatakse maksukohustuse suurus äriplaani alusel koostöös MTA-ga.

Pideva tegevuse korral arvutatakse maksukohustuse suurus viimase kuue kalendrikuu andmete alusel. Tubakatoodete ja alkoholi puhul võetakse arvesse ka väljastatavate maksumärkide maksimaalne kogus.

3) Raamatupidamise sise-eeskiri, mis on koostatud vastavalt RPS-i järgi.

Kontoplaani on soovitatav luua eraldi aktsiisimaksuga seotud kontod.

Lisaks tuua eeskirjas välja aktsiisikauba tehingute kirjendamine. Kui aktsiisikauba tehingute kirjendamine ei ole selgitatud eeskirjas, esitatakse vastav selgitus eraldi (näiteks töökorralduse eeskirjas).

4) Lao arvestuse nõuded

- 1) laoarvestus peab vastama aktsiisikauba liikumist kajastatavatele dokumentidele. Aktsiisikauba saatelehed tuleb vormistada MTA infosüsteemides:
 - SADHESes (siseriiklikud ja LRM stl-d) või
 - EMCSis (liikmesriikide vahelised stl-d)
- 2) laoarvestuses peavad kajastuma järgmised andmed:
 - kauba kirjeldus ja kogus (netokaal ja täiendavad mõõtühikud)
alkoholi puhul - etanoolisisaldus ning kogus liitrites; **kütuse puhul**- kogus vastavalt ATKEASE §-s 66 toodud aktsiisimäära ühikule. Liitrites maksustatava kütuse puhul märgitakse täiendavalt kilogrammid; **tubakatoote puhul**- kogus tükkides või kilogrammides või või liitrites
 - aktsiisikauba KN-kood kaheksa numbriga täpsusega;
 - alkoholi puhul kauba identifitseerimiseks vajalikud andmed (tootjapoolne partiinumber ja pakendid);
 - saatedokumendi või deklaratsiooni viitenumber või (selle puudumisel) registreerimise nr ja kuupäev.
 - kui toodetel on ka tootepartiinumbreid vm tähistus, tuleb ka see võimalusel (ei tähenda erakorralist pakendite kahjustamist vm lisakulu) laoarvestusse kanda.

Biokütuse ja muu kütuse segude kohta peetakse eraldi arvestus.

Lisaks on soovitatav kajastada:

- a) kauba omaniku andmeid (nimi) kui omanik ei ole ALP ise;
 - b) kauba paiknemise kohta aktsiisilaos (nt kütusemahutid jmt);
 - c) aktsiisikaubaga (vastuvõtmise järgselt) teostatud toiminguid (eri- või maksumärgistamine)
- 3) Arvestust peetakse eraldi aktsiisimäärade ning AAV ja AV juhtude kaupa
 - 4) AL-st lähetatud erimärgistatud kütuse koguselist arvestust peetakse:

- erimärgistatud kütuse saajate lõikes

AL-st lähetatud denatureeritud alkoholi ja selles sisaldunud etanooli koguselist arvestust peetakse:

- alkoholi denatureerimisliigi ja saajate lõikes.

Esitada denatureeritud alkoholi kirjeldus (denatureerimise meetod).

5) Aktsiisikauba tootmisel peab pidama arvestust järgmiste kaupade üle:

- toormaterjal,
- pooltoode,
- valmistoodang,
- vastuvõetud ja lähetatud kaup

5) Aktsiisikauba mõõtmisteks erialast pädevust tõendav akrediteering, erialast pädevust tõendav tunnistus või leping akrediteeritud kolmanda osapoolega

Akrediteeringut ja erialast pädevust aktsiisikaupade mõõtmisteks on võimalik kontrollida [Eesti Akrediteerimiskeskuse](#) kodulehelt.

Mõõtjal peavad olema ka mõõtmiseks vajalikud mõõtevahendid (va kui esitatakse mõõtmisteenuse kasutamise leping). Alkoholi tootja peab teostama kõik mõõtmised ise.

6) Aktsiisikauba mõõtmise korralduse kirjeldus

ALP kirjeldab mõõtmise korralduse dokumendis, millistes tootmisprotsessi etappides ning milliste mõõtevahenditega teostatakse koguste (ja alkoholi tootmise puhul ka alkoholisisalduse) mõõtmist ning kuidas ja millises dokumendis mõõtetulemusi dokumenteeritakse. Mõõtmise korralduse kirjeldus võib sisalduda ka tootmisprotsessi kirjelduse dokumendis (vt punkt 7).

7) Aktsiisikauba tootmise korral tootmisprotsessi kirjeldus ning aktsiisikauba ladustamise kirjeldus

Tootmisprotsessi kirjeldus peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:

- toormaterjal ja selle kirjeldus, KN-kood;
- tööstustoimingute ja tehnoloogia kirjeldus, mis kajastab olulisemaid tootmisetappe. Iga etapi kohta kasutatavate seadmete / mahutite tähistused;
- lõpptoot ja pooltoodete kirjeldus, KN-kood,
- alkoholi tootmise puhul alkoholi tekkimise moment (alkoholi liigiti) ning etapp, millal alkohol aktsiisikaubana arvele võetakse;
- kütuse tootmise puhul etapp, millal kütus aktsiisikaubana arvele võetakse;
- kohad/ etapid, kus aktsiisikaupa, selle tooret või pooltoodet mõõdetakse või teostatakse nende kvaliteedikontrolle;
- alkoholi ja tubakatoote partiinumbri määramise alused (soovitav on partiinumber siduda kupaaži ja/ või tootmiskuupäevaga).

Lisaks esitada ka tootmise tehnoloogiline skeem (plaan), millel on näidatud tootmistegevus. Erinevate toorainete, pool- ja lõpptoodete liikumine on soovitatav tähistada eri värvidega, torustike puhul märkida vedeliku liikumise suund. Mahutite/seadmete tähistus peab vastama tehnoloogilises kirjelduses toodud informatsioonile. Täiendavalt esitada segamisaktide vormistamise põhimõtted ja aktide näidised.

Partiina käsitatakse siin ühesuguse nimetuse ja ühesuguste omadustega ning ühesugustel tingimustel (s.h aeg) toodetud, valmistatud või pakendatud aktsiisikauba kogust – “tootepartii”.

8) aktsiisikauba kulunormid

Kulunormide esitamisel MTA-le aktsepteerimiseks tuuakse välja informatsioon eraldi iga aktsiisikauba/toote lõikes:

- kauba nimetus ja KN-kood;
- kulu kogus, mis tekib ühe kalendrikuu jooksul. Kütuse puhul esitatakse andmed nii liitrites +15°C kui kilogrammides;
- kulu põhjus (toimingu vms kirjeldus, mis põhjustab kulu teket). Juhul, kui kulu põhjuseid on rohkem kui üks, esitatakse andmed iga kulu põhjuse kohta eraldi

Kulunorm on aktsiisist vabastatud aktsiisikauba kogus, mille MTA on eelnevalt aktsepteerinud.

Kulunormiks loetakse aktsiisikauba kogust, mille ALP on kasutanud kvaliteedi kontrollimiseks (kas ise või saates akrediteeritud sõltumatusse laborisse) või mille ALP on kasutanud tootmiseseadmete puhastamiseks või muul sarnasel tootmistegevuse otstarbel. Muid aktsiisikauba kasutusi kulunormi hulka kuuluvaiks ei loeta. Kütuste puhul võib akrediteeritud laborisse kvaliteedi kontrollimiseks saadetavate koguste puhul viidata

koguste asemel labori poolt antavatele vastuvõtukinnitustele. Kulunormi andmeid esitatakse AL tegevusloa taotlemisel. Seda saab taotleda või ka hiljem muuta, kui see on põhjendatud.

9) Aktsiisikauba kao piirnormid:

Kaonormide esitamisel MTA-le aktsepteerimiseks tuuakse välja informatsioon eraldi iga aktsiisikauba/toote lõikes:

- kauba nimetus ja KN-kood;
- kao kogus, mis tekib ühe kalendrikuu jooksul. Kütuse puhul esitatakse andmed nii liitrites +15°C kui kilogrammides. Alkoholi puhul väljendatakse kao piirnormi %-des;
- kao põhjus (toimingu vms kirjeldus, mis põhjustab kao teket), kui põhjuseid on rohkem kui üks, esitatakse andmed iga kao põhjuse kohta eraldi.

Tootmisel tekkiv kao piirnorm on aktsiisist vabastatud aktsiisikauba kogus, mille MTA on eelnevalt aktsepteerinud.

Tootmise kao piirnormi andmed esitatakse AL tegevusloa taotlemisel. Seda saab taotleda või ka hiljem muuta, kui see on põhjendatud.

Aktiisikauba kaoks loetakse kauba iseloomulikest omadustest tulenevat hävimist selle normaalingimustes tootmisel, ladustamisel ja veol. See on üldreeglina aktsiisikauba tegelik puudujääk, mille hulka ei kuulu mõõtmistest, sh mõõtemääramatusest tingitud erinevused kaubakogustes. Kao põhjendatust hindab MTA konkreetsete asjaolude põhjal, kaasates vajadusel eksperte.

Kui kadu tekkis laopidaja või –töötaja süüteo või lohakuse tõttu või kao tekkimise põhjust ei suudeta piisavalt tõendada, on kadu põhjendamatult. Põhjendus loetakse piisavaks, kui ALP tõendab, et ettenägematu olukorra või vääramatu jõu tõttu hävines või kadus puudujäägi ulatuses just puuduoleva kauba omadustega kaup.

ALP on kohustatud viivitamata pärast kao piirnormi ületava aktsiisikauba kao avastamist koostama akti, kus näidatakse kao suurus ja tekkimise põhjused. Akt tuleb koos asjakohaste tõenditega esitada MTA-le.

10) Tegevuskoha asendiplaan ja hoonete plaanid

Plaanil on näidatud territooriumi, hoonete ja rajatiste pindala ning juurdepääsud ja ruumide pindala ning sisse- ja väljapääsud. Kui AL osa on plaanis esitatud territooriumist või ruumist erinev, peab AL territoorium olema plaanil eraldi märgistatud.

11) Tegevuskoha territooriumi, hoonete, ruumide ja rajatiste omaniku nimi ja kasutamise ainuõiguse tõend

Viide kinnistusraamatu katastritunnusele/ kinnistu numbrile ning rentimise korral omanikuga digitaalselt sõlmitud rendileping.

12) AL ruumide kasutamise kirjeldus

Kirjeldus peab sisaldama andmeid aktsiisikauba vastuvõtu, ladustamise ja tootmise ning toorme ladustamise kohta. Kirjeldatud ruumid peavad olema tuvastatavad asendi- ja hoonete plaanidel.

13) Aktsiisikauba tootmise korral tehnoloogiliste seadmete ja torustike skeemid

14) Aktsiisikauba, selle tooraine (abiained, kõrvatooted) ja pooltoote mahutite asukohaskeemid ja andmed mahutite mahu kohta

Mahutite mahu arvestamisel võetakse aluseks kehtivate taatlus- või kalibreerimistunnistusel olevad andmed. Märgitakse mahutite tähistus ja maht, nende kasutamise otstarve ning kütuse puhul nendes ladustatava aktsiisikauba nimetus

15) AL tegevuskoha töökorralduse eeskiri

Eeskiri peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:

- lao kontaktid ja tööaeg
 - töökorralduse eest vastutava isiku nimi ja amet;
 - laoarvestuse pidamise kirjeldus;
 - aktsiisimaksukohustuse tekkimise arvestuse pidamise kirjeldus;
 - mõõtmiste teostamise kirjeldus (võib kirjeldada ka tehnoloogilises protsessis);
 - ➤ inventuuride teostamise sagedus.
-